

Juliusz Tomczak

**„DOŚĆ PRZERAŻAJĄCY INCYDENT”: ZDOBYCIE USS *UNDERWRITER* -
przypisy**

MSiO 11-12/2022, s. 90-95

„Potrzebny będzie śmiały oficer...”

Korespondencja Lee z Davisem: *Official Records of the Union and Confederate Armies in the War of the Rebellion*, seria I, t. 33, s. 1061. Biogram Wooda: Royce G. Shingleton, *John Taylor Wood. Sea Ghost of the Confederacy*, Athens 1979, s. 2, 4. Jego opis: Robert M. Browning Jr., *From Cape Charles to Cape Fear: The North Atlantic Blockading Squadron during the Civil War*, Tuscaloosa 2003, s. 98. Sytuacja w Karolinie Północnej i plan współdziałania z wojskami lądowymi: Shingleton, *John Taylor Wood...*, s. 91. Rozkazy dla dowódców dywizjonów CS Navy: J. Thomas Scharf, *History of the Confederate States Navy*, Albany 1894, s. 395. Rozkazy Wooda dla Gifta: *Official Records of the Union and Confederate Navies in the War of the Rebellion* (dalej: *ORN*), seria I, t. 9, s. 450. Porucznik Loyall: *Officers in the Confederate States Navy*, Washington 1898, s. 83. Oddział CS Marines: Ron Field, *American Civil War Marines, 1861-1865*, Oxford 2004, s. 49.

„Niebywały widok”

Loyall o wyruszeniu ekspedycji: Benjamin P. Loyall, „Capture of the »Underwriter«, New Bern, 2 February 1864”, (w:) *Histories of the several Regiments and Battalions from North Carolina, in the Great War 1861-1865*, t. 5, s. 326. Conrad o midszypmenach: Daniel B. Conrad, „Capture of the USS Underwriter”, (w:) *Southern Historical Society Papers*, t. 19, Richmond 1891, s. 100; o zachowaniu wyprawy w tajemnicy – s. 93. Liczebność i wyposażenie sił konfederackich: raport Wooda, *ORN*, seria I, t. 9, s. 451; list porucznika Gifta, *ORN*, seria I, t. 9, s. 453; podziękowania Kongresu Konfederacji, *ORN*, seria I, t. 9, s. 454; Raymondo Luraghi, *A History of the Confederate Navy*, London 1996, s. 304-305. Porucznik Gift: *Officers in the Confederate States Navy*, s. 49. Wood oznajmia cel ekspedycji: Conrad, „Capture of the USS Underwriter”, s. 93-94. Opaski i hasło: raport Wooda, *ORN*, seria I, t. 9, s. 452; Loyall, „Capture of the »Underwriter«...”, s. 326. Ekspedycja wyrusza w dół rzeki Neuse: Loyall, „Capture of the »Underwriter«...”, s. 327. Opis trudności nocnego marszu: Scharf, *History of the Confederate States Navy*, s. 396. Konfederaci docierają do New Bern: raport Wooda, *ORN*, seria I, t. 9, s. 452; Loyall, „Capture of the »Underwriter«...”, s. 327-328. Plan współdziałania z wojskami lądowymi: raport Picketta, *The War of the Rebellion. A Compilation of the Official Records of the Union and Confederate Armies* (dalej: *OR*), seria I, t. 33, Washington 1891, s. 93. Oczekiwanie przed atakiem: Loyall, „Capture of the »Underwriter«...”, s. 327. Konfederacka piechota atakuje: raport Picketta, *OR*, seria I, t. 33, s. 93-94. Rekonesans i USS *Underwriter*: raport Wooda, *ORN*, seria I, t. 9, s. 452; Loyall, „Capture of the »Underwriter«...”, s. 327-328. Przybycie porucznika Gifta z barkasami: Conrad, „Capture of the USS Underwriter”, s. 95.

„W samej paszczy śmierci”

Rekonstrukcja przebiegu abordażu, walki na pokładzie, oraz zdobycia i zniszczenia *Underwritera*, na podstawie: raporty z *ORN*, seria I, t. 9 – Allena (s. 440-441), Gravesa (441-442) i Wooda (s. 452-453), list porucznika Gifta (s. 453); Loyall, „Capture of the »Underwriter«...”, s. 328-332; Scharf, *History of the Confederate States Navy*, s. 397-399; Conrad, „Capture of the USS Underwriter”, s. 95-96; „Bohemian” (William G. Shepardson), „Capture of the Underwriter” *Richmond Daily Dispatch*, 10 lutego 1864 r., s. 1, kol. 3-4. Ogólnie o przebiegu starcia: Shingleton, *John Taylor Wood...*, s. 101-105; William E. Trotter, *Ironclads and Columbiads. The Civil War in North Carolina. The Coast*, Winston-Salem 1898, s. 226-228; Luraghi, *A History of the Confederate Navy*, s. 306-307.

„Dość przerażający incydent”

Dawni towarzysze wśród wziętych do niewoli członków załogi kanonierki: Conrad, „Capture of the USS Underwriter”, s. 98; Loyall, „Capture of the »Underwriter«...”, s. 331-332. Ucieczka grupy jeńców: raport Allena, *ORN*, seria I, t. 9, s. 441. Straty konfederatów: raporty Wooda (wstępny i pełny), *ORN*, seria I, t. 9, s. 451-452; Loyall, „Capture of the »Underwriter«...”, s. 331. Niepowodzenie uderzenia na New Bern od strony lądu i odwrót grupy Wooda: Scharf, *History of the Confederate States Navy*, s. 400; Trotter, *Ironclads and Columbiads...*, s. 228-230. Pochwały pod adresem Wooda i marines: listy Gifta i Wooda, *ORN*, seria I, t. 9, s. 453-454. Ocena starcia przez unionistów: raporty z *ORN*, seria I, t. 9 – Davenporta (s. 444) i kadm. Lee (s. 449). Słowa kadm. Portera: Scharf, *History of the Confederate States Navy*, s. 401.